

Teoría para acceso a 4ºGP na materia de música

A época do Romanticismo musical

Lembremos que lle chamamos romanticismo musical porque adquire unha serie de ideas e principios relacionados coa época do romanticismo. É dicir, así como a literatura, a pintura e a filosofía, a música tamén herdou as características da ideoloxía que roldaba neste período.

O romanticismo é primordialmente un movemento cultural. Desenvolveuse principalmente en Europa durante o século XIX e as primeiras décadas do século XX. Os movementos anteriores, a ilustración e o neoclasicismo, foron correntes enfocadas no intelecto e o coñecemento, relacionadas estreitamente coa política e o aspecto social. En contraste, o romanticismo dálle a máxima importancia ao individualismo, a expresión persoal e a interpretación da realidade. O romanticismo busca a expresión dos sentimentos e a concepción da natureza e a vida en si.

Estes principios por conseguinte, influirían na música, dándolle liberdade de expresión aos autores para propoñer as súas ideas persoais a través da composición.

- *Características da música romántica*

Comezaremos xa a coñecer as características do romanticismo musical para que aprendas a detectar este tipo de composición. Debes saber que o romanticismo abre unha brecha á creación e á expresión individual, por iso os autores desta época tiveron a oportunidade de experimentar por medio do rompimento de certas normas da música tradicional.

Antes desta época, a gran maioría das composicións realizábanse por encargos musicais, é dicir que alguén en de a nobreza ou dun posto de poder contrataba ou patrocinaba a un músico para a creación de obras que cumprirían as súas demandas específicas. É por primeira vez que o músico ten a oportunidade de crear composicións polo mero pracer de expresión. Os artistas románticos buscaban con ímpeto a orixinalidade, tentando librarse dos costumes musicais.

Quizais o personaxe central máis recoñecido deste movemento sexa Ludwig Van Beethoven, austríaco nado en 1770, tamén popular polo seu forte carácter e a súa xordeira nos últimos anos da súa vida. Beethoven, entre outros músicos, comezou a ter contacto directo co mercado popular. Moitas das súas obras serían publicadas para estar a disposición do público e os fogares da clase media, representando unha nova fonte monetaria importante para os compositores e brindándolles así maior independencia económica e artística.

Características musicais do romanticismo

- Maior utilización de cromatismos, cambios armónicos e tonalidades menores.
- Harmonía moi colorida, intensa, ás veces ambigua.
- Uso frecuente da modulación (cambio de tonalidade), o cal lle require ao espectador máis atención.
- Ampliación do rango e a variedade musical.
- Crecemento na importancia do virtuosismo. A implementación de pasaxes moi técnicas, co obxectivo de que un músico solista poida lucir as súas habilidades. Franz Liszt destacábase por esta calidade ao piano, creando composicións para piano extremadamente difíciles en canto a técnica e interpretación.
- Inclusión de novos instrumentos na orquestra sinfónica como o piccolo, o corno inglés, o contrafagot e a tuba, entre outros.
- Aumento no tamaño da orquestra, maior número de músicos.

- Cúspide na utilización do piano, tanto en forma individual como na orquestra sinfónica, grazas á súa calidade expresiva.
- Variedade en estilos musicais, incluíndo adaptacións de danzas folclóricas e elementos nacionais.
- Fomento da improvisación.
- Apreciación do exótico.

Formas populares do romanticismo musical

Agora que xa coñeces as principais características do romanticismo musical, imos descubrirche cales foron as formas máis utilizadas durante o romanticismo:

- **Nocturno:** Peza musical misteriosa, sensible, destinada a ser tocada pola noite. Unha das formas máis aclamadas de Chopin.
- **Impromptu:** Composición composta por improvisación.
- **Vals:** Destinada ao baile con ritmo lento. Aínda que a súa orixe provén do s. XVIII, é no romanticismo onde se concreta a forma que coñecemos actualmente cun compás de $\frac{3}{4}$.
- **Fantasía:** Outra composición con base de improvisación. Ten as bases musicais da sonata pero con maiores liberdades. Dáse ao desenvolvemento de temas incluíndo características imitativas e contrapuntísticas.
- **Preludio:** Composición breve que serve como introdución a unha obra principal e máis extensa. Non posúe unha estrutura determinada.
- **Estudo:** Unha peza composta para músico solista, o estudo de determinada disciplina técnica, un exercicio de difícil execución.
- **Sinfonía:** Composición para orquestra sinfónica que convencionalmente posúe 4 movementos. Algúns músicos tomábanse máis liberdades, como Beethoven, quen compuxo sinfonías con 5 movementos.

Principais compositores do romanticismo

Os compositores máis destacados desta corrente na música. Son os seguintes:

- Ludvig Van Beethoven
- Hector Berlioz
- Johannes Brahms
- Anton Bruckner
- Frederic Chopin
- Franz Liszt
- Felix Mendelssohn
- Niccolò Paganini
- Franz Schubert
- Robert Schumann
- Richard Strauss
- Giuseppe Verdi
- Richard Wagner